

Počasia je pred tohtoročnou žatvou mimoriadne nevyspytatelné

Predpokladáme, že na niektorých miestach chladnejšie počasie mierne spomalilo dozrievanie obilia. Aj napriek tomu však tohtoročná žatva bude posunutá možno o 2 týždne dopredu. Postupne by sa mohli kombajny do polí rozbehnúť v niektorých chatároch v treťom júnovom týždni - v závislosti od teploty, spadnutých zrážok, druhu obilniny a dozrievania zrna. V poslednom júnovom týždni by sa už žatva v produkčných oblastiach Slovenska mohla rozbehnúť naplno.

Budeme mať teda aj oblasti, kde problémy s počasím dozrievanie obilia spomalili a teda oddialili nástup žatvy a budeme mať aj oblasti, kde sa reálne kosiť začne skôr, než býva dlhoročným zvykom. O tom je ale poľnohospodárstvo a vplyv počasia, ktorý z roka na rok viac vnímame na priebehu celého roka a vývoji plodín.

Skoršie dozrievanie obilnín a repky prirodzene odráža situáciu v prírode, kde je vzhľadom na teplé počasie zo začiatku roka posunutá vegetácia o 2-3 týždne dopredu. O minimálne dvojtýždňovom posune žatvy hovoria poľnohospodári napríklad z oblastí Bratislavy, Trnavy alebo Nových Zámkov a dokonca na južných svahoch Spiša je vegetácia posunutá dopredu až o 1 mesiac. Je preto možné, že s prvým zberom v najjužnejšie položených oblastiach začnú poľnohospodári už aj v treťom júnovom týždni.

Počasia za ostatný mesiac je veľmi premenlivé. Striedajú sa teplé dni s ochladením, intenzívnym dažďom a aj krupobitím. Na niektorých miestach južného Slovenska, najmä v oblasti okolo Komárna a Nových Zámkov, sme v posledných dňoch zaznamenali aj ľadovce, dokonca supercely, ktoré napáchali obrovské škody. Porasty sú tak na niektorých poliach poľámané a poľahnuté. Je teraz ešte veľmi skoro hovoriť o tom, nakoľko sa takéto porasty budú dať pokosiť a pri akej kvalite zrna. Je

možné, že časť obilia nebude vôbec vhodná na využitie v potravinárstve a ani v živočíšnej výrobe. Ničivé búrky sme zaznamenali napríklad v Podunajskej nížine. V okresoch Komárno a Nové Zámky padali krúpy aj o veľkosti 4 cm.

„Náš podnik bol naplno zasiahnutý. Predbežne sme vyčíslili škody za pol milióna eur. Poškodenú máme tvrdú a mäkkú pšenicu, repku, cukrovú repu. Krupobitie a lejak boli lokálneho charakteru, vo vedľajšej dedine takéto dramatické škody vôbec neboli. Je otázne, nakoľko budeme vedieť z poškodených porastov niečo pozbierať, aká bude kvalita a či bude zrno vôbec predajné,“ uviedol predseda AGROCOOP Imeľ a.s. Alexander Pastorek a zároveň predseda RPPK Komárno.

„Aj napriek výrazným škodám na našich poliach to vyzerá zatiaľ tak, že termín žatvy neposúvame. Tretí júnový týždeň by sa v našej oblasti mohla žatva rozbehnúť a na konci júna už budú kosiť všetci, ktorí hospodária v južne položených oblastiach,“ dopĺňa Marek Šimunek, predseda RPPK Nové Zámky a predseda a.s. Poľnohospodár Nové Zámky.

Problém, ktorý pripravilo daždivé počasie, naznačujú aj poľnohospodári z okresu Košice - okolie. Daždivé počasie s občasnými prestávkami u nich trvá už takmer mesiac. Poľnohospodári teda do porastov nemôžu a ani nevedia vstupovať, a teda nevedia v týchto dňoch ani porasty - jariny - ošetrovať. Rozsah problémov zisťujú postupne. V tejto oblasti očakávajú žatvu ozimného jačmeňa možno už o 2 týždne. Tamojší pestovatelia predpokladajú, že tieto dažde reálne znížia množstvo a kvalitu úrody obilnín. Porasty sú pri daždivom počasí náchylnejšie aj na plesňové ochorenia. Plodinám robia problémy aj extrémne zmeny teplôt - prudké oteplenia a následne ochladenia. Pred samotným zberom obilia je ideálne teplejšie počasie bez dažďa.

“Momentálne očakávame žatvu o 2 týždne a zber ozimného jačmeňa tu môžeme mať okolo 25. júna. Následne bude zber pravdepodobne repky ozimnej. Očakávame výpadky. Pred dažďami sme predpokladali, že úrody môžu byť priemerné. Dnes si myslím, že budeme mať skôr podpriemerné úrody,“ uviedol predseda RPPK Košice Peter Vilinský.

Na niektorých miestach badať aj vplyv nadmerných zrážok, ktoré padli ešte na prelome rokov.

V niektorých lokalitách bude obilie nerovnomerne dozrievať a to najmä na plochách, kde bola pred pár mesiacmi výrazne podmočená pôda. Časť porastu na suchej pôde už bude dozretá a časť na mokrine bude v rôznom štádiu zrelosti. Na týchto plochách tak môže byť žatva komplikovaná s rozdielnou kvalitou zrna. O kvalite a množstve úrody obilnín preto rozhodne počasie až do posledného dňa, kedy bude obilie na poliach.

Bleskový monitoring v našich regionálnych komorách

Trnava a okolie

- Predpokladaný začiatok žatvy 24.6., t.j. o 2 týždne skôr ako v r. 2023 za podmienky, že sa naplní predpoveď a od 15.6. sa bude intenzívne otepľovať a pribudne slnečných lúčov.
- Podmienkou je vysušenie pôd, prvé majú šance obilniny na ľahkých pôdach.
- Ako prvé by sa kosili ozimné jačmene.

Galanta a okolie

- Pôvodne sa plánoval začiatok žatvy už koncom budúceho týždňa, aktuálne intenzívne dažde spôsobili posun termínu približne o týždeň.

Nitra a okolie

- Začiatok žatvy okolo 24. júna
- Ako prvá by sa zberala repka, potom ozimný jačmeň a skoré odrody pšenice

Levice a okolie

- V r. 2023 bol začiatok žatvy 20. júna, tohto roku to určite nebude skôr, zrážky v uplynulých dňoch oddialili predpokladaný skorší termín žatvy.
- Úhrn zrážok v uplynulých dňoch bol nad normálom, čo sa prejavuje negatívne najmä na porastoch repky. Ľadovec nebol zaznamenaný. Čo sa týka poľahnutia porastov (obilie), v niektorých prípadoch ide o 10% pováľanie, niekde aj o 30-40%. Podľa členov komory je stav porastov v norme. Porasty slnečnice a kukurice sú v dobrom stave. Čo sa týka škodcov a burín, bol hlásený zvýšený výskyt kohútika a metličky.
- Najskôr sa bude zberať ozimný jačmeň, porasty repky sú dosť napadnuté hubovitými chorobami, navyše sú po daždoch aj poľahnuté.

Veľký Krtíš

- Pôvodný predpokladaný termín začiatku žatvy bol 20. 6., po aktuálnych intenzívnych daždoch trvajúcich 3 týždne sa začiatok žatvy predpokladá na prelome júna/júla.
- Ako prvý by sa zberal ozimný jačmeň, potom skoré odrody pšenice.
- Porasty repky sú intenzívne napadnuté hubovitými ochoreniami.
- Porasty jarnej pšenice sú ešte len v štádiu voskovej zrelosti

Komárno a okolie

- Intenzívne dažde a ľadovec spôsobili v poslednom týždni značné problémy a škody na úrode.
- V r. 2023 bol začiatok žatvy 22.6., tohto roku chcú poľnohospodári začať 20. júna.
- Ako prvý by sa zberal ozimný jačmeň, potom skoré odrody pšenice.

Košice a okolie

- Intenzívne zrážky, napr. lokálne až 100 mm. Napr. 10. júna už boli zrážky na úrovni 60 % dlhodobého priemeru za jún.
- Ako prvý by sa zberal ozimný jačmeň, potom repka.
- Predpokladaný začiatok žatvy 24.6. v závislosti od stavu pôdy.

Michalovce a okolie

- Za normálnych okolností by sa žatva začala najneskôr už v pondelok 17. júna najmä v lokalitách bezprostredne hraničiacich s Maďarskom. Intenzívne dažde, lokálne až 80 mm zrážok, spôsobili posunutie termínu.
- Ako prvý by sa zberal ozimný jačmeň, potom repka.
- Pri repke je problém s nejednotným dozrievaním porastov, čo zrejme ovplyvní aj jej kvalitu.

Trebišov a okolie

- Intenzívne zrážky, pomerne chladné počasie a ľadovec spôsobili posun termínu začiatku žatvy.
- Predpokladaný nový termín začiatku žatvy je na prelome mesiacov jún/júl.
- Ako prvý by sa zberal ozimný jačmeň, ktorý je už na viacerých lokalitách v štádiu plnej zrelosti.
- Očakávajú sa priemerné úrody

Zhrnutie

1. **Očakávaný začiatok žatvy 20.6. v regióne Komárna resp. vo viacerých regiónoch na Jána, t.j. 24. júna 2024 za podmienky slnečného počasia bez zrážok.**
2. **Ako prví by mohli začať poľnohospodári z okolia Michaloviec.**
3. **Očakáva sa nižšia kvalita obilnín, v dôsledku vlhkosti je veľa škodcov, hubovitých a plesňovitých chorôb.**
4. **Intenzívne dažde spôsobili aj poľahnutosť obilia, dôsledkom bude znížená produkcia a hektárové úrody.**
5. **Nižšia resp. len priemerná úroda a priemerná resp. nižšia kvalita budú mať vplyv aj na ceny.**